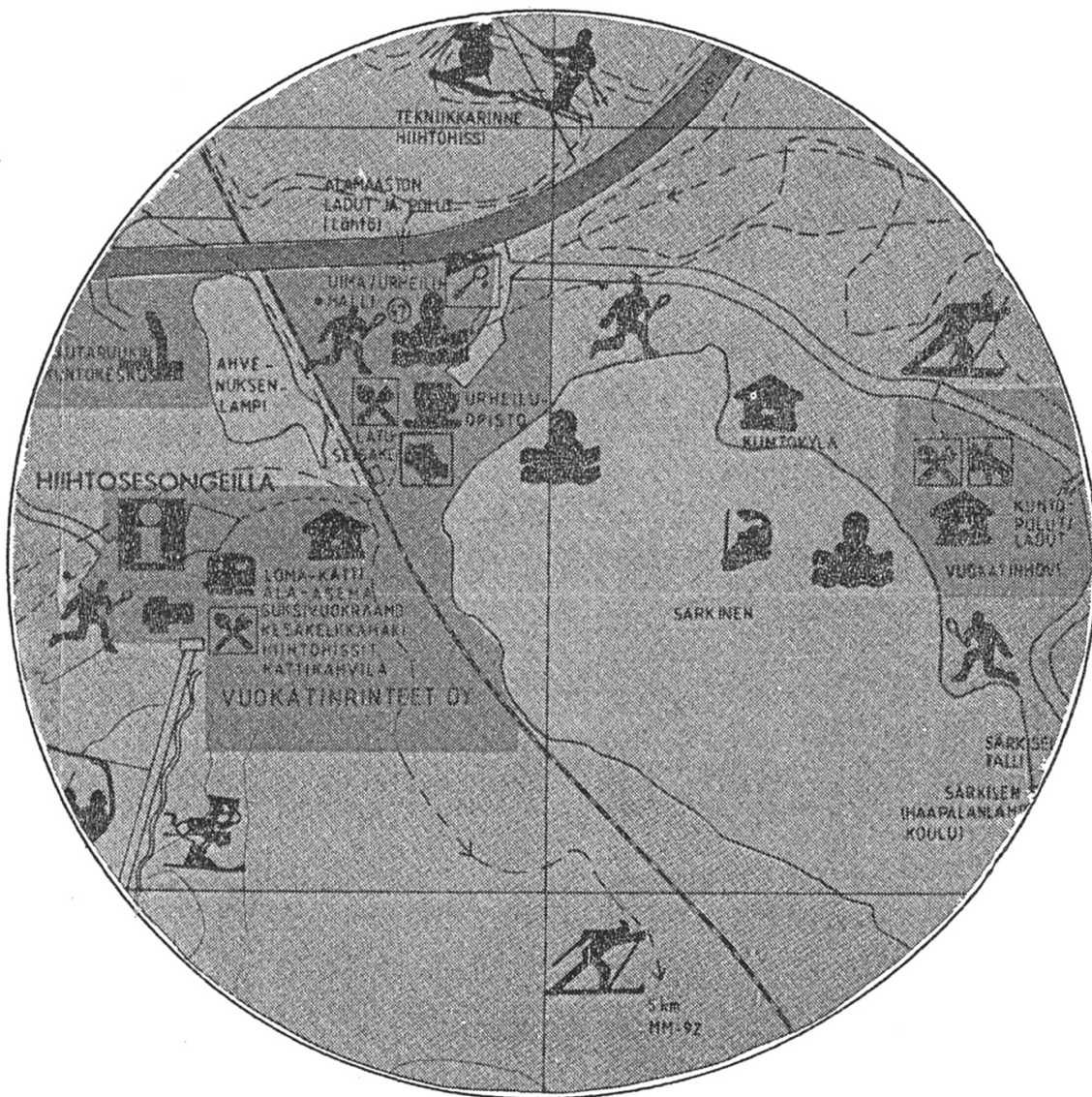

Vuosikokoustiedote 1992

Sukuseura Väyryset ry.

S I S Ä L L Y S

Sivu

Puheenjohtajan tervehdys	1
Ohjelma-aikataulu	2
Vuosikokouksen esityslista.....	3
Toimintakertomus vuodelta 1991	4
Muisto ja sydän (Kalevanveikko Wäyrynen)...	5
Vuoden 1991 tuloslaskelma	6
Toimintasuunnitelma vuodelle 1992.	7
Talousarvio vuodelle 1992.....	8
Sukuseura Väyryset ry: n säännöt	9
Yksinäinen puu (Kalevanveikko Häyrynen) ..	14
Arvoitus (Kalevanveikko Wäyrynen)	15
Puistokäytävällä (Kalevanveikko Häyrynen).	15
Kun Juuassa luultiin maailmanlopun tulleen	16
Hallituksen jäsenet.....	20
Laulu Kainuulle	

Lehden toimittivat: Eija Wäyrynen, Eila Oikarinen

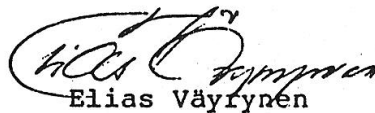
HYVÄT SUKULAISET

Tervetuloa tänä vuonna Sotkamoon viettämään kesäistä viikonvaihdetta yhdessäolon ja vuosikokouksen merkeissä.

Odotamme sukulaisia ystävineen läheltä ja kaukaa muis telemaan ja virkistäytymään keskikesän lomakautena. Nämä kokoontumiset ovat innostaneet hyvin monia tutustumaan suvun toisiin jäseniin.

Ottakaamme iloinen juhla-ilme ja kesäinen mieli mukaan ja nauttikaamme olosta Sotkamon kauniissa kesämaisemissa Väyrysten sukuseuran merkeissä.

TERVEHTIEN!

Elias Väyrynen

puheenjohtaja

Sukuseura Väyryset ry.

OHJELMA-AIKATAULU 11.- 12.7 1992

LAUANTAI 11.7 1992

klo 10.00 Laiva, Sininen ajatus lähtee Sotkamosta
risteilylle Kajaaniin. Kajaanissa klo 13.00.
Paluumatkalle lähdetään klo 15.00. Saapuminen
Sotkamoon klo 18.00. Hallituksen kokous pidetään
laivamatkan aikana.

klo 12.00 Varatut mökit saadaan käyttöön (Vuokatinhovi).

klo 19.00 Illanvietto Vuokatinhovissa. Ohjelmailmoitukset etu-
käteen tai paikanpäällä.

SUNNUNTAI 12.7 1992

klo 10.00 Jumalanpalvelus. (Sukuseura ei osallistu
virallisesti) .

klo 11.15 Seppeleen lasku sankarihaudalle.

klo 12.00 Vuosikokous Vuokatinhovissa. Myöskin lapset
voivat esittää ohjelmaa.

n. klo 13.00 Lounas seisovasta pöydästä.

klo 19.00 Kesäteatteri ohjelmaa Naapurivaarassa. Finlandia-
palkitun Arto Mellerin näytelmä Siriuksen
vieraat. Omatoiminen osallistuminen.

Sukuseura Väyryset ry.

ESITYSLISTA

11.7.1992

VUOSIKOKOUS 12.7.1992

- 1 Kokouksen avaus
- 2 Valitaan kokoukselle puheenjohtaja ja sihteeri
- 3 Valitaan kokoukselle kaksi pöytäkirjantarkistajaa ja kaksi ääntenlaskijaa
- 4 Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- 5 Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen
- 6 Hyväksytään edellisen vuoden toimintakertomus
- 7 Hyväksytään edellisen vuoden tilit ja päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä
- 8 Vahvistetaan hallituksen laatima alkaneen kalenterivuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio
- 9 Valitaan hallituksen jäsenet ja varajäsenet erovuoroisten tilalle
- 10 Valitaan kaksi varsinaista tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa
- 11 Päätetään seuraavana kalenterivuonna kannettavan jäsenmaksun suuruudesta
- 12 Muut esille tulevat asiat
- 13 Kokouksen päättäminen

1. YLEISTA

Vuoden huomattavin tapahtuma oli vuosikokous Ämmänsaarella. Lehti ilmestyi kaksi kertaa.

2. TOIMINTA

Seuran vuosikokous pidettiin 15.6.1991 Ämmänsaarella – hotelli Kantakievarissa. Kokouksen puheenjohtajana ~~£,,~~, toimi Elias Väyrynen ja sihteerinä Eila Oikarinen. Elias Väyrynen avasi kokouksen, jonka alussa pidettiin hiljainen hetki poisnukkuneiden jäsenten Juuso Lapinlammen 78 v Ämmänsaaresta ja Jouko Väyrysen 70 v Hyrynsalmelta muistolle. Läsnä oli 40 jäsentä. Pielisjärven seudun Väyryset olivat joukolla mukana kokouksessa.

Vuosikokous päätti seuran logosta äänestämällä. Ensin kuultiin taiteilijoiden Niilo Hyttisen ja Taina Puumalaisen sekä hallituksen esitykset logosta. Janne Väyrysen ehdotus voitti (19 ääntä). Seuraava sija Seija M Lipponen ja Weikko VTäyrynen.

Hallitus muisti sankarivainajia kunniakäynnillä Suomussalmen sankarihautausmaalla, jossa laskettiin kukkalaite.

Illalla oli vielä käynti Raatteen muistomerkillä ja risteily Turjanlinnaan. Sateinen ja kolea sää oli vähentänyt risteilijöiden määrän. Kokoustiedote 1991 ilmestyi kesäkuussa. Sen toimittivat Eija M Väyrynen (päätoimittaja), Mikko Moilanen ja Eila Oikarinen. Jouluksi ilmestyi Joulutervehdys 1991. Sen toimittivat Eija M Väyrynen (päätoimittaja), Mikko Moilanen ja Eila Oikarinen. ISl

Seuran puheenjohtaja, sihteeri ja rahastonhoitaja täyttivät täysiä vuosikymmeniä, mikä seikka on myös huomioitu

3. JÄSENET

Vuoden lopulla oli jäseniä 2S5. Lukuun sisältyvät sekä lapsi jäsenet että 70 vuotta täyttäneet jäsenet.

4. KOKOUSTOIMINTA

Hallitus kokoontui 3 kertaa vuoden aikana. Kokouksessa 23.3. Puolangan Ponjanportissa päätettiin vuosikokouksen esityslista ja hyväksyttiin vuosikokoukseen liittyvät suunnitelmat.

Toinen kokous 14.6. Ämmänsaaren Kantakievarissa oli tilikokous. Samalla tehtiin esitys logoista taidemaalari Niilo Hyttisen ja Oulunsalon taidekoulunjohtaja taiteilija Taina Puumalaisen lausuntojen pohjalta.

Uusi vuosikokouksessa valittu hallitus järjestäytyi 8.11. Puolangalla Pohjanportissa pidetyssä kokouksessa.

Hallitus valitsi lehden toimituksen ja päätti seuraavan vuosikokouksen ajan ja paikan.

5. HALLITUS

Vuosikokoukseen asti hallituksen jäsenet olivat: Elias Väyrynen puheenjohtajana, Pentti Väyrynen varapuheenjohtajana, Antero Väyrynen rahastonhoitajana ja Eila Oikarinen sihteerinä. Muut jäsenet olivat Margareta Niskanen, Aili Väyrynen ja Eija M Väyrynen. Vuosikokouksen jälkeen hallituksen jäsenet olivat: Elias Väyrynen puheenjohtajana. Pentti Väyrynen varapuheenjohtajana, Antero Väyrynen rahastonhoitajana ja Eila Oikarinen sihteerinä. Antero Väyrynen vaiettiin hallituksen ulkopuolelta. Muut jäsenet olivat Margareta Niskanen, Aili Väyrynen ja Eija M Väyrynen.

HALLITUS

MUISTO JA SYDÄN

Hiljaa helähtää
ääni tuttu. Värähtää
sydämessäni
niinkuin lumpeen lehdissä
pisaroista pienistä.

Kalevanveikko Väyrynen:
" Laulu arkipäivään "

SUKUSEURA VÄYRYSET ry

TULOSLASKELMA 1.1.1991 - 31.12.1991

Varainhankinta	
Jäsenmaksut	10020.00 mk
Sekalaiset tulot	405.00 mk
Korkotulot	570.39 mk
	10995.39 mk

Varsinainen toiminta	
Toimintakulut	8061.65 mk
Muistamiset	469.40 mk

	8531.05 mk
Ylijäämä	2464.34 mk
	10995.39 mk

Talletustili (31.12.1991)	12952.64 mk
Pääoma alussa (1.1.1991)	10488.30 mk
Ylijäämä	2464.34 mk

Puolanka 7.5.1992

Antero Väyrynen

SUKUSSEURA VÄYRYSET RY.
TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 1992

1 YLEISTA

Toimintavuoden tärkeimmät asiat ovat sukututkimus-toiminnan järjestelyn jatkaminen ja kaikenlaisen kanssakäymisen ja yhteyksien lisääminen seuran jäsenten kesken.

2 TOIMINTA

Sukututkimustyön tuloksia talletetaan edelleen Oulun maakunta-arkistoon Väyrysten omaan kansioon. Kansio on myös lainattavissa sihteeriltä, jolla on kopiot talletetuista kuvista, asiapapereista ja lehtikirjoituksista.

Seuran jäsenet voivat julkaista tutkimustuloksiaan, pakinoitaan, runojaan tai muuta kiinnostavaa luettavaa seuran lehdessä. Lehden ilmestymisaika on kevät ja joulukuu. Kevätlehti on toimintatiedote ja kokouspaikan esittelyyn liittyvä julkaisu. Myöskirjoituksia siihen on tarkoitus sijoittaa.

Sukuseuran logokilpailu on ratkaistu. Logon käyttöä suunnitellaan.

3 KOKOUSTOIMINTA

Seuran vuosikokous on Sotkamossa 12.7.1992 hotelli Vuokatinhovissa. Vieraillla mahdollisuus laivaristeilyyn Kajaaniin ja takaisin. Lauantaina 11.7.1992 sukujuhlat alkavat risteilyllä ja yhteisellä illanvietolla Vuokatinhovissa.

4 HALLITUS

Hallitus järjestää vuosikokouksen ja tiedottaa siitä sekä muusta toiminnasta jäsenille. Seuraava (1993) kokouspaikka Puolangalla.

HALLITUS

SUKUSEURA VÄYRYSET RY.
TALOUSARVIO VUODELLE 1992

TULOT

Jäsenmaksut 200 * 50	10 000
Mainokset	500
Yhteensä	10 500

MENOT

Tiedottaminen (lehdet)	5 000
Toimistokulut	1 500
Sukututkimustyö	1 500
Kokousmatkat 3 * 600	1 800
Muistamiset	500
Muut kulut	200
Yhteensä	10 500

HALLITUS

S Ä Ä N N Ö T 1. Yleiset määräykset

1.§

Yhdistyksen, josta näissä säännöissä käytetään nimitystä seura, nimi on Sukuseura Väyryset r.y. Seuran kotipaikkana on Puolangan kunta ja toimialueena koko maa.

2.§

Seuran tavoitteena on olla yhdyssiteenä Väyrysten suvun eri sukuhaarojen välillä ja tutustuttaa suvun jäseniä toisiinsa; lujittaa sukuhenkeä ja sukukunniaa; toimia jäsentensä henkisen ja aineellisen aseman parantamiseksi; hankkia, järjestää ja tuleville sukupolville tallettaa tietoa, kirjallisia kuvauksia sekä valokuvia ja muuta kuva-aineistoa suvun ja sen jäsenten vaiheista; suorittaa sukututkimustyötä ja välittää sukua koskevaa aineistoa suvun jäsenille ja mahdollisuuksien mukaan muillekin.

Tarkoituksensa saavuttamiseksi seura panee toimeen suku juhlia, kokouksia, retkeilyjä, kilpailuja sekä harjoittaa julkaisutoimintaa.

Seuran puolesta oikeudellisesti kantaa ja .vastaa johto kunta itse tai valtuutettunsa kautta.

3.§

Seura asettaa tarkoituksensa toteuttamiseksi mahdollisuuksiensa mukaan sukuhaaratoimikuntia sekä yhdyshenkilöitä maan eri osiin. ,

Jäsenet ja heidän velvollisuudet

4.§

Seuran jäseneksi hyväksytään isänsä tai äitinsä puolelta Väyryksistä polveutuvat henkilöt ja ne henkilöt, jotka ovat tai ovat olleet avio- tai avoliitossa Väyryksistä polveutuvan kanssa. Nämä kaikki katsotaan sukuun kuuluviksi.

5.§

Jäsenet ovat:

- 1.Vakinaisia jäseniä, jotka seuraan liittyessään tai myöhemmin kertakaikkisena suorittavat kymmenkertaisesti vuosijäsenmaksun.
- 2.Vuosijäseniä, jotka suorittavat seuralle vuosittain jäsenmaksun.
- 3.Nuorisojäseniä, joiden ikä on alle 18 vuotta. Nuoriso jäsen on vapaa jäsenmaksusta. Nuorisojäsenellä ei ole äänioikeutta seuran kokouksissa.
- 4.Kunniajäseniä, joiksi seuran vuosikokous voi kutsua hallituksen esityksestä seuran tarkoituksiperiä huomattavalla tavalla edistäneen henkilön. Kunniajäsen on vapautettu kaikista jäsenmaksuista eikä häntä edellytetä sukuun kuuluvaksi.

6 §

Vakinaiset-, vuosi- ja nuorisojäsenet hyväksyy seuran hallitus. Hyväksyminen tulee voimaan, kun ensimmäinen maksuvelvollisuus on täytetty ja nuorisojäsenillä, kun hallitus on hyväksynyt jäsenyyden.

7 §

Sukuseuran jäsenistä tulee hallituksen pitää jäsenluetteloa.

8 §

Jäsenyys lakkaa kuoleman, eron tai erottamisen johdosta. Eron saa ilmoittamalla siitä kirjallisesti seuran hallitukselle tai sen puheenjohtajalle tai ilmoittamalla erosta seuran kokouksen pöytäkirjaan.

9 §

Jäsen, joka ei suorita jäsenmaksuaan määrävuotena, menettää äänioikeutensa seuraavaksi tilivuodeksi. Ellei hän silloin kaan täytä tätä velvollisuuttaan, erotetaan hänet seuran jäsenyydestä.

10 §

Jäsen voidaan erottaa seurasta, jos hän on huomattavalla tavalla loukannut suvun kunniaa tai erottamiseen on yhdistyslaissa määritelty syy olemassa. Erottamisen päättää hallitus. Jäsen on oikeutettu saattamaan erottamispäätöksen seuran vuosikokouksen ratkaistavaksi esittämällä erottamisesta kirjallisen vaatimuksen hallitukselle viimeistään 30 päivän kuluessa erottamispäätöksestä tiedon saatuaan, mainittua päivää lukuunottamatta.

11 §

Jäsenmaksun suuruuden määrää seuran vuosikokous.

Hallitus

12 §

Seuran asioita hoitaa seuran vuosikokouksen valitsema hallitus. Hallitukseen kuuluu kuusi jäsentä, joille kullekin valitaan henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenen toimikausi on kolme vuotta. Jäsenistä on vuosittain erovuorossa kaksi varajäsenineen;

Kahden ensimmäisen vuoden aikana erovuoroiset määrätään arvalla. Erovuorossa olevat jäsenet voidaan valita uudelleen.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja vara puheenjohtajan sekä keskuudestaan tai ulkopuolelta suku seuran sihteerin, rahastonhoitajan ja muut mahdolliset toimihenkilöt. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta tai hänen ollessa estynyt varapuheenjohtajan kutsusta. Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai vara puheenjohtaja sekä vähintään kaksi muuta jäsentä on paikalla. Päätökset tehdään

yksinkertaisella ääntenenemmis töllä. Sänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Puheenjohtaja edustaa seuraa kaikissa seurasta ulos suuntautuissa asioissa, kuitenkin huomioonottaen näiden sääntöjen 14 S.-n määräykset seuran nimen kirjoittamisessa, johtaa asioiden käsittelyä kokouksissa ja huolehtii tehtyjen päätösten täytäntöönpanosta.

Varapuheenjohtaja hoitaa puheenjohtajan ollessa estyneenä tämän tehtäviä.

Sihteeri pitää pöytäkirjaa kokouksissa, hoitaa kirjeen vaihdon ja laatii puheenjohtajan kanssa vuosikokoukselle hallituksen hyväksymän toimintakertomuksen. Sihteeri pitää yllä jäsenluetteloa ja auttaa rahastonhoitajaa jäsen maksujen perimisessä.

Sihteeri ottaa vastaan jäsenten ilmoittamat perheissään tapahtuneet muutokset, täydentää suvun valokuva-arkistoa, sekä arkistoi sukua käsittelevät sanomalehti leikkeet ja sukututkimusmateriaalit.

Rahastonhoitaja hoitaa seuran rahavaroja. Hänen on laadittava tilinpäätös kalenterivuositain.

Hallituksen kokouksesta on pidettävä päätöspöytäkirjaa.

13 §

Hallitus voi keskuudestaan tai muista sukuseuran jäsenistä asettaa avukseen valiokuntia erityisten tehtävien hoitamiseksi varten.

14 §

Seuran nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi heistä sihteerin tai rahastonhoitajan kanssa.

15 §

Seura voi toimintansa tukemiseksi ottaa vastaan testamentattua tai lahjoitettua omaisuutta, perustaa rahastoja sekä asianomaisella luvalla järjestää keräyksiä ja arpajaisia. Seura voi myös omistaa toimintansa kannalta tarpeellisia kiinteistöjä.

4. Seuran tilit

16 §

Sukuseuran tilit päätetään kalenterivuositain. Ne annetaan tilintarkastajille viimeistään seuraavan helmikuun kuluessa. Tilintarkastajien lausunto tilien ja seuran hallinnon tarkastuksesta on annettava hallitukselle viimeistään seuraavan maaliskuun aikana.

5. Seuran kokoukset

17§

Seuran kokoontumisia ovat; sukujuhla, vuosikokous ja ylimääräinen kokous.

18 §

Sukujuhla, joka voidaan pitää vuosikokouksen yhteydessä, kutsutaan vuosikokouksen päätöksen tai hallituksen harkinnan mukaan vähintään kuukautta ennen sukujuhlaa sanomalehtikutsuna tai kirjeitse.

Vuosikokous pidetään maalis-heinakuun aikana hallituksen tarkemmin määräämänä aikana ja määräämässä paikassa. Vuosikokous kutsutaan koolle vähintään kuukautta ennen kokousta Kainuun Sanomat-lehdessä tai jäsenille lähetettävällä kirjeellä.

Ylimääräinen kokous pidetään, kun hallitus katsoo sen tarpeelliseksi, tai milloin vähintään kymmenesosa seuran äänioikeutetuista jäsenistä sitä kirjallisesti pyytää hallitukselta.

Ylimääräinen kokous kutsutaan koolle kuten vuosikokouskin.

19 §

Vuosikokouksessa käsiteltävät asiat:

- 1.Valitaan kokoukselle puheenjohtaja ja sihteeri,
- 2.Valitaan kokoukselle kaksi pöytäkirjantarkistajaa ja kaksi ääntenlaskijaa,
- 3.Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus,
- 4.Hyväksytään edellisen vuoden toimintakertomus,
5. Hyväksytään edellisen vuoden tilit ja päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.
6. Vahvistetaan hallituksen laatima alkaneen kalenteri vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio,
7. Valitaan hallituksen jäsenet ja varajäsenet erovuoroisten tilalle,
8. Valitaan kaksi varsinaista tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa,
9. Päätetään seuraavana kalenterivuonna kannettavan jäsen maksun suuruus,
10. Päätetään muista kokouskutsussa mainituista asioista sekä,
11. Muut esiille tulevat asiat

20 §

Vuosikokouksessa on jokaisella sukuseuran läsnäolevalla jäsenellä, joka on suorittanut edellisen vuoden jäsenmaksun, yhtäläinen äänioikeus lukuunottamatta nuorisojäsentä. Kokouksen päätökseksi tulee se mielipide, jonka hyväksi useimmat äänet on annettu, ellei näissä säännöissä edellytetä tä määräänemmistöä. Jos äänet menevät tasan, voittaa mieli pide, jonka puolesta kokouksen puheenjohtaja on äänestänyt. Sänten ollessa vaaleissa tasan määrätään tulos arvalla.

Asiat ratkaistaan avoimella äänestyksellä.
Sääntöjen muuttaminen ja seuran purkaminen

21 S

Päätös näiden sääntöjen muuttamisesta tai seuran purkamisesta on tehtävä vuosikokouksessa ja aikaisintaan kaksi kuukautta sen jälkeen pidettävässä kokouksessa ja vaaditaan kummassakin kokouksessa päätöksen syntymistä varten:

1. että ehdotus on kokouskutsussa selvästi mainittu ja
2. että ainakin kaksikolmasosaa kokouksessa saapuvilla olevista seuran äänioikeutetuista jäsenistä kannattaa tehtyä esitystä.

22 S

Jos seura purkautuu, käytetään sen jäljellä olevat varat ensin seuran asiain selvittämiseen, minkä jälkeen jäännös luovutetaan seuran viimeisen kokouksen päättämällä tavalla seuran tarkoituksen edistämiseen. Seuran arkisto on tällöin luovutettava Oulun maakunta-arkistoi le.

23 S

Kaikessa muussa noudatetaan, mitä voimassa oleva laki yhdistyksistä määrää.

Säännöt on hyväksytty oikeusministeriössä 3.10
1991

YKSINÄINEN PUU

Olen nummella aukealla yksin
seisova puu. Kesäaurinko
oksani päähtää, sini polttaen
ylläni kaareutuu.

Syysmyrskyjen ääni kun yöllä
huutaa ja huohottaa, tuolla
metsässä puut sekä pensaatt liki
toisiaan seisoen turvaa saa.

Minä kuuntelen myrskyä silloin
riemusta vapisten,
ilonväkevin kurkuin huudan:
"Tuonne metsään en koskaan menisi, en!"

Se on pienien puiden metsä.
Toisia varjostaa
siellä jokainen, tiellä on
toisen. Arat luonansa arkojen
kasvattaa!

Minä haluan seisoa yksin
ja tietää eniten,
joka puolella vapaa tuuli,
joka puolella avaruus ikuinen.

Ja kun lintujen pienet kynnet
oksiini puristuu, sävel
loputon ilmassa helääh, olen
onnea täynnä, ylpeä puu.

Kalevanveikko Wäyrynen:

" Laulu arkipäivään "

ARVOITUS

Olen arvoitus toisille,
eniten itselleni.
Olin paikoille soisille
jumalten viskaama kivi.
Vain pilvet, tähtien rivi
-
ne riittivät tiedokseni.

Olen latvaani nostanut
mäntynä sineä kohti
ja tietoni ostanut
oksilla kurotetuilla.
Oli metsän mykillä
suilla jo kysymys,
jota pohti.

Ylös kiipesin matona
kaikkein korkeimmalle.
Mitä sain minä satona?
Tuulien kohua siellä.
Olin sitä hankkinut
hiellä edes vilkaisuun
alle.

Nyt olenhan kulkenut
teitäni länteen, itään,
niin avannut,
sulkenut kirjoja
ihraisten lailla.
Yhä kuljen totuutta
vailla,
en oppinut liene mitään.

Kalevanveikko
Wäyrynen:
" Laulu arkipäivään "

PUISTOKÄYTÄVÄLLÄ

Yltä lehmusholvin korkean
valuu maahan puolihämärään
valo, niinkuin kude unelman,
hehkuu lehtivihreys sylissä.

Väsyneenä päivän hälinään,
kadun humuun, elon kuumeeseen
sielu pyytää päästä eksymään
lehtiin puiden yhä uudelleen.

Kuinka hyvä siellä olisikaan
mitään tuntematta unohtaa,
keinahdella tuuli tahtinaan,
sateen ihanuutta odottaa.

Lepoon hukkua vois vihreään
ympärillä puiston suhinaa,
kasvaa tietämättä itsestään
kunnes oksa lehden pudottaa.

Kalevanveikko Wäyrynen
" Laulu arkipäivään "

KUN JUUASSA LUULTIIN TUOMIOPÄIVÄN TULLEEN

186 vuotta sitten, helluntaina 23.5 1806, Juuan pitäjän Sorveusjärvi ryöstäytyi, sen laskua puuhanneilta irti ja juokutti vetensä Pieliseen. Valtavien vesimassojen tulviminen valtoimenaan yli Juuan kirkonkylän uhkasi tuhota koko seudun aiheuttaen sellaisen "luonnonmullisuuden", että juukalaisten keskuudessa kiertävät vieläkin tarinat tuosta ankarasta päivästä. Ta-pauksesta on laatinut Heikki Kokkonen mielenkiintoisen kirjotuksen, joka painettiin Karjala-nimisessä julkaisussa 23.5 1956.

Erämaanasi! ja-kansa kävi entisaikaan elinpaikkojen haussa sydänmailla polttaen, kasketen ja kuivaten. Metsät eivät silloin maksaneet mitään, mutta vielä vähemmän vesistöt, joita tässä tuhansien järvien maassa oli aivan liian paljon viljelyksien vastuksina. Niinpä pani kansa toimeen järvenlaskuja, milloin vain mieli teki ja oli voimaa valloittamaan viljaraia vedenjättö-maita. Ei juuri välitetty luonnonmullistuksista, joita aina sat tui, kun eivät neuvot riittäneet hallitsemaan liikkuvan veden voimaa. Arkistot ja kansantarinat, samoin maan pintaan jääneet ilmeiset jäljet veden äkillisistä vyörahdyksistä, kertovat luke mattomista tuollaisista tapauksista. Eräs niistä on Sorveusjärven lasku ynnä siinä tapahtunut Juuan kirkonkylän luonnonmullistus.

Sorveusjärvi oli kolmisen kilometriä Juuan kirkonkylältä luoteeseen päin olevassa vuoriseudussa, jota nykyään kutsutaan Sorveukseksi siellä ennen olleen järven mukaan. Tähän järveen yhdistyi vielä lähinnä kolme muuta lampea, nim. Huosiuslampi, Paatinlampi (kansa ääntää tämän nimen : Poatinlampi) ja Yläjärvi sekä Sorveuskosken kautta hiukan eristäytynyt Ylemmäinen. Jotkut lammista olivat 15-20 sylvä syviä ja muodostivat ne noin 6 km pitkän vesistön, lukuunottamatta lähteitä, kauempana Vuokonkylän salolla olevia Kiteenlampia ja Joutsenjärveä, joista Vepsänjoki tuopi Ylemmäiseen.

Mutta koko tästä vesistöstä ei lopulta lähtenyt muuta vesireittiä kuin Juuanjokeen laskeva nykyään Vanhaksijokeksi kutsuttu puro joskin sen alin osa oli kenties "umpijärvi", kuten tästä järvenlaskusta syntyneen kansanrunon katkelma kertoo. (Vuoden 1851 Kuopio Tidningen no: 9. Somat Sorveuksen sanomat Umpijärven uudet postit jne.)

Sentähden oli se keväi Bin aina ääriään myöten tulvillaan, niin että vesi nousi rantaniitylle ja etsi järven eteläpäästä uoman purkautuakseen alas. Kenties ei osattu aavistaa, että tässä jo itsestään uhkasi laaja luonnonmullistus. Pielisen pinta oli paljon alempana Sorveusjärveä, ja tätä pidätti alallaan ai-noastaan löyhä Pieliseen päin viettävä multapenger-mä. Niin pian kuin tuon tulvivan järven koko vedenpaino oli liikahtanut ja saanut suunnan, oli tämä pengermä poikki ja järvi pohjiaan myöten tyhjänä. Niinkuin sitten kävikin ranta-asukasten toimeenpanosta.

Sorveuksen alla on Juuan kirkonkylästä alavalla paikalla joka idästä ja kaakosta rajoittuu Pielisestä pistävään Retulah-

teen, mutta on muuten vuorten ja metsäisten vaarain ympäröimä. Sen keskellä oli ennen Sorveusjärven laskua luonnonkaunis vesistö, jonka yläosa, Tuttilanlampi oli nykyisen Peltolan (Peltolan paikalla asui ennen kruununniraismies Studd. Taloa kutsui kansa isännän nimen mukaan Tuttilaksi ja siitä syntyi Tuttilanlampi) alla, keskiosa eli Levaskanlampi nyk. kurinanmakasiinin alla ja ala-osa Joensuunkylän kohdalla. Lounaispuolelta salolla olevasta Juuanjärvestä tuleva Juuanjoki yhtyi siihen keskikohdalla. Viljavilla joenvarsilla ja järvenrantamilla oli siellä täällä taloja, mm. lähellä Levaskaa Levoniemessä joen itärannalla Kortela ja tätä vähän etelämpänä Hulkkola sekä nyk. kunnanmakasiinin tienoilla Louhela. Järven lähettyvillä. Ristiniemessä. johon kuolleet haudattiin, nyk. kirkosta hiukan luodepuolella, kohosivat rinnakkain pienen kirkon ja kellotapuln suipot harjat. Kauempana kylän luodepuolella oli vetelä suo, n.s. Suurisuo, jota jotkut talolliset koettivat kydettää ja perkata viljamaaksi. Niin kerrotaan, että varsinkin kaksi sukua Väyryset ja Ovaskaiset, joista edelliset asuivat Suurensuon seutuvilla ja Saapukka-vaaralla, jälkimmäiset Sorveusvaaralla, kilpailivat kovasti tästä työstä käyttäen kaikkia " korpilain " lupaamia keinoja, viek kautta, voimaa ja väkivaltaa vallatakseen itselleen niin paljon kuin mahdollista tätä yhteistä maata. Mutta Väyryset olivat ovelimmat ja väkevämmät ja saivat viimein koko suon itselleen.

Nämä samat naapurukset jouduttivat myös Sorveusjärven laskun. Kerrotaan vielä, että Sorveusvaaran Ovaskainen, joka oli " tietäjä, velho ja sai veden vimmoihinsa " olisi laskenut järven sanan voimalla, mutta toinen tarinatieto taas väittää, että sen suorittivat Väyryset kaivamalla erään naapurinsa Matti Tanskasen (nimi löytyy Juuan ensimmäisissä kirkonkirjoissa: Vid Sor-veusträck NO: 2, Matt Danskain) kehotuksesta.

Historialliset tiedot todistavatkin, että Väyryset ne tässäkin näyttelivät pääosan. (Kun nim. maanmittari C.F Brörklund v. 1846 piti Juuan yhteismaalla neuvottelukokouksen isoja koia varten niin silloin esiintyivät ainoastaan Väyryset laskijoina ja heille myöskin vastaväitteittä myönnettiin Sorveuksen järvenpohjat). Saapukkavaaralla (No: 15) oli silloin isäntänä Johan Christ Wäyryin sekä saman tilan muilla osilla Lars, Henric, Eric ja Johan Wäyryin. He kai Tanskasen kehoitusta noudattaen kaivattivat syksyllä 1805 ojan järven rantapenkereestä Suurensuon laitaan. Silloin ei vielä vesi kuitenkaan lähtenyt ojaan sa juoksemaan, koska se oli järvestä alhaalla.

Mutta kun seuraava kevät v.1806 oli yleensä suuri tulva-keväät, nousi vesi Sorveusjärvestä tavattoman korkealle ja pääsi ojaan. Vähitellen alkoi se siinä juosta ja kaivoi sitä syvemmäksi. Toukokuun 15. päivänä katkaisi se jo pengermän hiekkaharjanteen ja levisi alempana olevalle Suurellesuolle, josta se alkoi nyk. kunnanmakasiini alla ja loppui Joensuunkylän kohdalla. Lounaispuolelta salolla olevasta Juuanjärvestä tuleva joki yhtyi siihen keskikohdalla. Viljavilla joenvarsilla ja järven rantamilla oli siellä täällä taloja, mm. lähellä Levaskaa Lavo-niemessä joen itärannalla Kortela, isäntänä Johan Christ Wäyryin sekä saman tilan muilla osilla Lars, Henric, Eric ja

Johan Wäy-ryin. He kai Tanskasen kehoitusta noudattaen kaivattivat syksylä 1805 ojan järvestä Suurensuon laitaan. Silloin ei vielä vesi kuitenkaan lähtenyt ojaa myöten juoksemaan, koska se oli järvesä alhaalla. Mutta kun seuraava kevät v. 1806 oli yleensä suuri tulvakevät, toukokuun 15. päivänä katkaisi se jo pengermän hiek-kaharjanteen ja levisi alempana olevalle Suurellesuolle, josta se taas alkoi alavinta suuntaa juosta Tutinlampeen. Muutamia päiviä virtasi se vielä varsin rauhallisesti uutta uomaansa pitkin. Mutta toukokuun 25 p:nä puhkaisi vedenpaine äkkiä koko sen korkeamman maan, joka oli järven ja Juuan kirkonkylän alangon välillä. Silloin tapahtui kauhea vesien vyörahitys, jota ei oltu ollenkaan odotettu, oli helluntaipäivä, ja kansaa oli tuona juhana tullut tavallista runsaammin kirkkoon. Juuri puolipäiväsaarnan aikaan kuuli kirkkoon kokoontunut kansa hirveän ryskeen ja kohinan, johon saarnaajan, kappalaisen, maist. Jacob Abraham Strömmerin ääni kokonaan hukkui. Säikähtäen ja luullen jo tuomiopäivän tulleen, riensi kansa ulos kirkosta ja kohtasi oudon ja pelottavan näyn. (Tarina kertoo, että kun ihmiset luulivat maailman lopun tulleen, niin Strömmer kysyi, mistäpäin se näytti tulevan. Kun hänelle vastattiin "luoteesta", rauhoitti hän heitä muistuttaen, ettei tämä sitä ollut, sillä sen on raamatussa sanottu idästä tulevan). Ääretön vesijoukko syöksyi kirkon vieritse kauheata vauhtia pitkin notkelmaa, jossa pienellä Juuanjoella oli uomansa.

Pian täyttyi joki ääriään myöten ja heti sen jälkeen valtasivat vedet kylän viljellyt tilukset tasangolla. Ja ennenkuin kansa ensi hämmennyksestä selviytyi, oli kirkko kumpusaarena, sillä vesi oli syöksynyt toiseltakin puolelta kirkkoa muodostaen nykyään Multajoen, mutta kun kallio tuli vastaan piti sen katkaista nyky. Kievarinpelto talon ja kirkon väliltä ja yhtyi takaisin Juuanjokeen. Kirkkomäellä seisova ristirahvas pelkäsi joka hetki, että vesi ylittäisi kummun ja pyyhkäisisi heidät kaikki varmaan kuolemaan. Hätää kuvaa edellä mainituista kansan runosta paikkakunnan vanhan väen muistissa vieläkin kulkeva toinen katkelma seuraavasti:

Lukkari lujasti huuti, Levaskassa
lemmon lailla: "tuonne Valkkini
vajovi, hevoseni herkiävi!" Hyvin
huuti Hulkko Matti, Pekka paipatti
paremmin, kovemmassi Kortelainen...
(saatu taloll. Matti Nuutiselta)

Raivostuneet aallot, jotka veivät kaikki mukanaan, mitä niiden eteen sattui olivat näes repäisseet irti maakaistaleen, jolla hevonen seisoi ja jolta se hämmästyneenä eriskummaisesta matkastaan ei uskaltanut liikahtaa, ennenkuin oli Levaskan lampeen siirtynyt. Mutta Pekka Kortelaisen koko talo läksi Lavoniemestä ja joutui virran mukana Pieliseen. (Talon muutamia rakennuksia saatiin kuitenkin vesiajolta pois vedetyksi Ritolahden rannalle, jossa Kortelainen laittoi ne paremmille perustuksille ja jonne hän muutti pois kirkonkylältä asumaankin), samoin Louhela ja

vähällä oli mennä Hulkkolakin. Hurjassa sekasorrossa kiiti vir rassa alas heinäpieliksiä, hirsiiä, puita ja kaikenlaista rojua. Mutta ihmeellistä ettei ihmishenkiä mokomassa mylläkässä mennyt. Suuri vaara oli kumminkin tarjona kahdelle lapselle, jotka kirk koon lähtenyt väki oli jättänyt yksin kotiin. Vesitulvaa pakoon olivat lapset juosseet tupaan, mutta vesi pääsi sinnekin ja ko hosi lattialle, kun avuksitulija ennätti päästämään lapset päl kähästä. Samoin joutui virtaan eräs isäntä, joka oli uskaltanut liian kauaksi omaisuuttaan pelastamaan, mutta hänetkin saatiin ulos hengissä. Sillä välin olivat Larinsaarelaiset, jotka useil la veneillä olivat saapuneet kirkkoon, alkaneet kuljettaa tun goksessa seisovaa kirkkokansaa kirkonmäeltä pois.

Mutta kohta toisaaltakin pelastus. Vesi, jolla ei ollut tarpeeksi tilaa pienessä Juuanjoessa, aukaisi itselleen uuden tien Pieliseen ja samalla täytti entisen uoman, joka oli vähän enemmän Retulahteen päin kirkosta nyk. kieverista. Silloin alkoi tulva tauota, ja tyynemmällä mielellä katseli kansa sitten ih meellistä näkymää.

Muutamien tuntien jälkeen oli ainoastaan pian kuivuvia vesilätäköitä, joitten yllä räähkyen lenteli suuret joukot korp peja, variksia ja kalalokkeja luultavasti kalojen houkuttelema na, joita tarinan mukaan jäi sameaan veteen niin paljon, että se oikein "kiehui". Mutta mikä muutos oli tapahtunut luonnossa. Levaskan- ja Tutinlampia ei näkynyt, ne olivat täyttyneet sorala ja mullalla. Ja uusi kapea joki (nykyään kutsutaan sitä mo nella nimellä, riippuen siitä, minkä talon ohitse se kulkee. Se on Leskelänjoki, Ilvolan kohdalla se on Ilvosenjoki, jne.) yhtyi kirkkoon pohjoispuolella Juuanjokeen. Suurisuo oli peittynyt myös mullalla ja paikoin oli tapahtunut maan tasoituksia, pai koin taas jyrkkiä leikkauksia.

Arvattiin, mistä tämä äkillinen vedenpaisumus ja luonnon mullistus olivat johtuneet. Kun sitä tarkemmin tutkittiin, huomattiin, että Sorveuksen vesistöjen neljä alinta osaa : Sorveus järvi, Huosiuslampi, Paatinlampi ja Yläjärvi olivat pohjiaan myöten tyhjentyneet. Siinä missä ennen oli kirkas kalavesi, sii nä oli nyt suurta allasta muistuttava laakso, jota yhtenäiset harjanteet reunustivat. Sorveuskoski oli estänyt, ettei Ylemmäi-nen lähtenyt paikaltaan, joten vesistön lähteet jäivät entisel leen .

' Mullistukset olivat siis olleet melkoiset sekä ylhäällä Sorveuksessa, että alhaalla kirkonkylällä. Mutta mitkä vahingot ja hyödyt olivat niistä tulleet, sitä ei heti voitu sanoa. Vastanyt, kun tapahtumasta on jo yli sata vuotta, voidaan ne jokseenkin määritellä. Sorveuksen vesistön pohjilta kyllä koitui viljamaata ja alussa ne kasvoivatkin hyvästi heinää, mutta sittemmin ne ovat vuosi vuodelta vähentäneet kasvua melkolailla, niin että esim. Huosiuksenpohjalta, joka isonjaon aikaan kasvoi n. 400 runkoa, saadaan nykyään hyvinä heinävuosina vain noin 150. Koko tämä hyöty tuli ainoastaan edellämainittujen laskijain hyväksi, kun sitä vastoin muut ranta-asukkaat olivat kadottaneet myllä kässä kokonaisia taloja. Kylä oli vesistön hävittyä

menettänyt paljon entisestä luonnonkauneudestaan ja tullut hallanaremmaksi. Viljamaita ei tullut juuri mitään lisää. Tutinlammen sijalla on Peltolalla ainoastaan huono multapohjainen niitty, Levaskalammen laitapuolet ovat tosin paikoin hedelmällisiä, mutta keskikohta, joka on rovastilla niittynä (Levaskan latoala), ei kasva paljon.

Sorveusjärven lasku ei siis ollut paikkakunnalle onneksi. Voitto oli ollut näennäinen, sen sijaan kun vauriot vastaisuu dessakin tuntuvat. Mutta vahingosta viisastutaan, on sananlas kuna, ja se antoi tässä opetuksen, että tuo vaarallinen maaval- loituskeino ei vastannut tarkoitustaan. Järvenlasku oli ryöstö- viljelyBtä, joka sittemmin, kun suurissa valtionkin kustannuk sella toimeenpannuissa järvenlaskussa tultiin samaan kokemuk seen, sai tuomionsa koko maassamme. Se ei saanut enää jatkua. Ja "piin jäi Sorveusjärven lasku ja Juuan kirkonkylän luonnonmullis tus muinaisuuden näytelmäksi, kuvaamaan viijelyshistoriassamme ajanjaksoa, jolloin kansa kaiken uhalla otti luonnosta tarpeel lisen toimeentulonsa.

Lyhennelmä tehty toimituksessa

Kirjoituksen on toimitukselle lähettänyt Lars Wäyrynen
Julkaistu alunperin Karjalaisessa 23.5 1956

Laulu Kainuulle

Risoluto

Martti Hela

On Kai-nuu jyl-hi-en kor-pi-en maa ja
köyhä sen luonto lie, mut' Kainuun kau-ne-us
kieh-to-va on, se syömme-ni sy-tyt-tää. Ke-net
kerran Kai-nuun korpehen on johtanut koh-ta-lon
tie, ei kai-hoo hän kon-saan e-te-lään, hän
kor-pi-en ten-hoon jää. Ei kai-hoo hän kon-saan
e-te-lään, hän kor-pi-en ten-hoon jää.

2. Soi vaaran varjoissa korkeitten
koku koskien kuohuisten
ja siintää huipuilla valtavat veet
ja välkkyvät virtain vyöt
ja tienoot uinuvat iltaisin
pois päivästä sinehen.
.:Valon siunaamat sill' on
suvisäät
ja juhannusjuhlain yöt. :.,:

3. Jo taatot kirjoitti kuokallaan
omat mietteensä korpehen, he
miekoin varjeli viljelmiään ja
kallista Kainuutaan. Suuri siunaus
ollut toimilla on polvien
menneiden,
.:niin olkohon meidän töillä myös,
kun kaadumme multaan maan.:.,:

